

≡ Eesti
≡ Kontsert

Talvine teekond

Ain Anger bass • Mihkel Poll klaver

admirals

**Eesti Kontserdi
hooaja peatoetaja**

**Ole oma
finantsmaailma
dirigent!**

admirals.com

L 16. MÄRTS 2024 19.00 Pärnu kontserdimaja
K 20. MÄRTS 2024 19.00 Tartu ülikooli aula
L 23. MÄRTS 2024 19.00 Estonia kontserdisaal

Talvine teekond

Ain Anger bass
Mihkel Poll klaver

Franz Schubert (1797–1828)

Laulutsükkel „Winterreise“ / „Talvine teekond“ D. 911 (1827)

Tekst: Wilhelm Müller (1794–1827)

1. „Gute Nacht“ / „Head ööd“
2. „Die Wetterfahne“ / „Tuulelipp“
3. „Gefror'ne Tränen“ / „Külmunud pisarad“
4. „Erstarrung“ / „Tardumus“
5. „Der Lindenbaum“ / „Pärnapuu“
6. „Wasserflut“ / „Veevulin“
7. „Auf dem Flusse“ / „Jöel“
8. „Rückblick“ / „Tagasivaade“
9. „Irrlicht“ / „Virvatuli“
10. „Rast“ / „Puhkus“
11. „Frühlingstraum“ / „Kevadunelm“
12. „Einsamkeit“ / „Üksindus“
13. „Die Post“ / „Post“
14. „Der greise Kopf“ / „Hall pea“
15. „Die Krähe“ / „Vares“
16. „Letzte Hoffnung“ / „Viimne lootus“
17. „Im Dorfe“ / „Külas“
18. „Der stürmische Morgen“ / „Tormine hommik“
19. „Täuschung“ / „Pettus“
20. „Der Wegweiser“ / „Teeviit“
21. „Das Wirtshaus“ / „Körts“
22. „Mut!“ / „Julgust!“
23. „Die Nebensonnen“ / „Kolm päikest“
24. „Der Leiermann“ / „Leierkastimees“

Kontsert on ühes osas ligikaudse kestusega 1 tund 15 min.

1. GUTE NACHT

Fremd bin ich eingezogen,
Fremd zieh' ich wieder aus.
Der Mai war mir gewogen
mit manchem Blumenstrauß.
Das Mädchen sprach von Liebe,
die Mutter gar von Eh' –
nun ist die Welt so trübe,
der Weg gehüllt in Schnee.

Ich kann zu meiner Reisen
nicht wählen mit der Zeit:
muß selbst den Weg mir weisen
in dieser Dunkelheit.
Es zieht ein Mondenschatten
als mein Gefährte mit,
und auf den weißen Matten
such' ich des Wildes Tritt.

Was soll ich länger weilen,
daß man mich trieb' hinaus?
Laß irre Hunde heulen
vor ihres Herren Haus!
Die Liebe liebt das Wandern, –
Gott hat sie so gemacht –
von Einem zu dem Andern –
fein Liebchen, gute Nacht!

Will dich im Traum nicht stören,
wär' Schad' um deine Ruh',
wollst meinen Tritt nicht hören –
sacht, sacht die Türe zu!
Schreib' im Vorübergehen
an's Tor dir gute Nacht,
damit du mögest sehen,
an dich hab' ich gedacht.

2. DIE WETTERFAHNE

Der Wind spielt mit der Wetterfahne
auf meines schönen Liebchens Haus.
Da dacht' ich schon in meinem Wahne,
sie pfiß' den armen Flüchtling aus.

1. HEAD ÖÖD

Kui võõras olen tulnud,
kui võõras lahkun ma.
Ka mul on kevad olnud
nii mõne lillega.
Mul neiu rääkis armust
ja emal pulmajutt.
Nüüd maailm täis on tühjust,
teed lumme mattunud.

Ei vali ma ju aega,
kui algan oma teed.
Pean ise raja leidma
kesk pimedust ja ööd.
Kuu kahvatunud vari
mul ainsaks saatjaks teel
ja ainult värsked jäljed
on valge lume pääl.

Miks viivitama peaksin
või ootan ajamist.
Las eksind koerte halin
kord otsib peremeest.
Arm rändamist peab kalliks,
nii Jumal teda löi.
Arm rändamist peab kalliks,
head ööd, mu armas neid.

Mul kahju sinu rahust,
ei segagi su und.
Ei pea nüüd minu sammud
ka eksitama sind.
Kui kirjutasin minnes
„head ööd“ su uksele,
sa näha võid siis sellest,
et mõtlen sinule.

2. TUULELIPP

Keerleb, pöörleb, siia,
sinna kalleima katusel tuulelipp.
Ju pilkab mind ja minu piina
ka maja viimne tornitipp.

Er hätt' es eher bemerken sollen,
des Hauses aufgestecktes Schild,
so hätt' er nimmer suchen wollen
im Haus' ein treues Frauenbild.

Der Wind spielt drinnen mit den Herzen,
wie auf dem Dach, nur nicht so laut.
Was fragen sie
nach meinen Schmerzen?
Ihr Kind ist eine reiche Braut.

3. GEFROR'NE TRÄNEN
Gefror'ne Tropfen fallen
von meinen Wangen ab:
ob es mir denn entgangen,
daß ich geweinet hab'?

Ei Tränen, meine Tränen,
und seid ihr gar so lau,
daß ihr erstarrt zu Eise,
wie Kühler Morgentau?

Und dringt doch aus der Quelle
der Brust so glühend heiß,
als wolltet ihr zerschmelzen
des ganzen Winters Eis.

4. ERSTARRUNG
Ich such' im Schnee vergebens
nach ihrer Tritte Spur,
wo sie an meinem Arme
durchstrich die grüne Flur.

Ich will den Boden küssen,
durchdringen Eis und Schnee
mit meinen heißen Tränen,
bis ich die Erde seh'.

Wo find' ich eine Blüte,
wo find' ich grünes Gras?
Die Blumen sind erstorben
der Rasen sieht so blaß.

Kes keelas ammugi näha seda,
et tuulelipp on nimekaart,
et ikka tuulelipu järgi
teha on sinu maja meelelaad.

Ja nii kui katusel tuulelippu,
nii pillutab kambris südameid tuul.
Mis loevad tunded
minu rinnas?
On tütar neil ju rikas pruut.

3. KÜLMUNUD PISARAD
Miks külmunud piisku langeb
mu palgeilt ikka veel?
Ju endalegi teadmata
ma nutsin kogu tee.

Kas pisar, minu pisar,
nii leigeks jäid sa mul,
tarduda jääks sa võisid
kui kaste hommikul.

Ja ometi on läte
mu põues nõnda kuum,
et veeks ta suudaks muuta
ka kogu talve lund.

4. TARDUMUS
Ma püüan lumest leida
su jalajälgi veel,
sest ajast kui mu kõrval
sa käisid aasateel.

Et neile suud võin anda,
ma kastan lund ja jääd
mu kuuma silmaveega
ja viimaks mulda näen.

Kust leian mõne lille,
miks tardunud on nurm?
On närbunud kõik lilled
ja haljusel on surm.

Soll denn kein Angedenken
ich nehmen mit von hier?
Wenn meine Schmerzen schweigen,
wer sagt mir dann von ihr?

Mein Herz ist wie erstorben,
kalt starrt ihr Bild darin:
schmilzt je das Herz mir wieder
fließt auch ihr Bild dahin.

5. DER LINDENBAUM
Brunnen vor dem Tore,
da steht ein Lindenbaum:
ich träumt' in seinem Schatten
so manchen süßen Traum.

Ich schnitt in seine Rinde
so manches liebe Wort;
es zog in Freud' und Leide
zu ihm mich immer fort.

Ich muß' auch heute wandern
vorbei in tiefer Nacht,
da hab' ich noch im Dunkeln
die Augen zugemacht.

Und seine Zweige rauschten,
als riefen sie mir zu:
Komm her zu mir, Geselle,
hier find'st du deine Ruh'!

Die kalten Winde bliesen
mir grad ins Angesicht;
der Hut flog mir vom Kopfe,
ich wendete mich nicht.

Nun bin ich manche Stunde
entfernt von jenem Ort,
und immer hör' ich's rauschen:
du fändest Ruhe dort!

Kas väiksematki lehte
ma endaga ei vii?
Mis räägiks mulle temast,
kui olen kaugel siit?

On külm kui jää mu süda,
su pilt on jääst seal sees:
kui saabub kevad-sula,
kas leian sind sealt veel?

5. PÄRNAPUU
Meil koduõuel kasvas
kord vohav pärnapuu.
Seal und ma nägin tihti,
ta varjus istudes.

Seal löikasin ta koorde
kord nime armsama,
ja muret, rõõmu kandsime
koos vana pärnaga.

Ja täna rändan üksi
ma kaugel kodumaast.
Kui vaikselt sulen silmad
ma öös nii pimedas.

Kuid pärnaokste sahin
kui hüüaks mulle ta,
mu juurde tule, sõber,
siit leiad rahu sa!

Kui külm on tuul, mis puhub,
mind püüab eksita',
kuid vana pärna kohin
ei meelest minna saa.

Nüüd rändan juba kaua
ma kaugel kodumaast,
ja ikka kuulen koha:
siit leiad rahu sa!

6. WASSERFLUT

Manche Trän' aus meinen Augen
ist gefallen in den Schnee;
seine kalten Flocken saugen
durstig ein das heiße Weh.

Wenn die Gräser sprossen wollen
weht daher ein lauer Wind,
und das Eis zerspringt in Schollen
und der weiche Schnee zerrinnt.

Schnee, du weißt von meinem Sehnen,
sag', wohin doch geht dein Lauf?
Folge nach nur meinen Tränen,
nimmt dich bald das Bächlein auf.

Wirst mit ihm die Stadt durchziehen,
munt're Straßen ein und aus;
fühlst du meine Tränen glühen,
da ist meiner Liebsten Haus.

7. AUF DEM FLUSSE

Der du so lustig rauschtest,
du heller, wilder Fluß,
wie still bist du geworden,
gibst keinen Scheidegruß.

Mit harter, starrer Rinde
hast du dich überdeckt,
liegst kalt und unbeweglich
im Sande ausgestreckt.

In deine Decke grab' ich
mit einem spitzen Stein
den Namen meiner Liebsten
und Stund und Tag hinein:

Den Tag des ersten Grußes,
den Tag, an dem ich ging;
um Nam' und Zahlen windet
sich ein zerbrochener Ring.

6. VEEVULIN

Kuumi piisku külma hange
nutsin külmal rännuteel,
lumi kõrgelt alla langes,
neelas kõik mu silmavee.

Siis kui maapind muutub soojaks,
puhub leebe kevadtuul,
murdub jää ja merre voolab,
läheb vesi kevadkuul.

Lumi, vii mu pisar kaasa,
rutta, rutta üle maa.
Voolab jõeke läbi aasa,
tema seltsis linna saad.

Pisar voolab oja kaisus
läbi linna, teed ta teab,
hääbus pisar kord neis paigus;
minu kallim elab seal.

7. JÕEL

Oh sina kiire jõeke,
kuis helkis kord su hää.
Miks mulle sa ei vasta,
miks nõnda vaikseks jääd?

Ja kõva, karmi koore
sa kattedeks peale said,
kas tõesti liikumatu
ja külma sa olla võid?

Su kaane peale täksin
ma möödaminnes veel
mu armsa neiu nime
ja sinna juurde päev!

See päev, mil esmakordselt
ta mulle andis käe
ja päev, kui sõrmus murdus
ja päev, mil siit ma läen.

Mein Herz, in diesem Bache
erkenntst du nun dein Bild?
Ob's unter seiner Rinde
wohl auch so reißend schwillt?

8. RÜCKBLICK

Es brennt mir unter beiden Sohlen,
tret' ich auch schon auf Eis und Schnee,
ich möcht' nicht wieder Atem holen,
bis ich nicht mehr die Türme seh'.

Hab' mich an jeden Stein gestoßen,
so eilt' ich zu der Stadt hinaus;
die Krähen warfen Bäll' und Schloßen
auf meinen Hut von jedem Haus.

Wie anders hast du mich empfangen,
du Stadt der Unbeständigkeit!
An deinen blanken Fenstern sangen
die Lerch' und Nachtigall im Streit.

Die runden Lindenbäume blühten,
die klaren Rinnen rauschten hell,
und ach, zwei Mädchenaugen glühten. –
Da war's gescheh'n um dich, Gesell'!

Kömmt mir der Tag in die Gedanken,
möcht' ich noch einmal rückwärts seh'n,
möcht' ich zurücke wieder wanken,
vor ihrem Hause stille steh'n.

9. IRRLICHT

In die tiefsten Felsengründe
lockte mich ein Irrlicht hin:
wie ich einen Ausgang finde,
liegt nicht schwer mir in dem Sinn.

Bin gewohnt das Irregehen,
's führt ja jeder Weg zum Ziel:
unsre Freuden, unsre Leiden,
alles eines Irrlichts Spiel!

Mu hind, see tardund jõgi
on sinu peegelpilt,
kui jää, mis laineid katab,
mu kurbus halvab sind.

8. TAGASIVAADE

Kõnnin mööda lund ja jääd,
kuid jalge all kui poleks maad.
Ei enne ma küll seisma jää
kui sellest linnast välja saan.

Mu jalg löi vastu iga kivi,
nii suur mul oli rännurutt.
Ja tornitipust kaarnakari
mul järgi karjus armutult.

Kui enne olid hoopis teine,
mu valus pettumuste linn;
taeva laululinnud laulsid
ja lahkelt vastu võeti mind.

Ja pärnapuudel puhkes õisi
ja päike helkis ojavees
ja ah, kaks neiusilma loitsid,
siis olid kadund, vaene mees.

Kui selle päeva peale mõtlen,
siis viibin nagu unes ma
ja vangun tema maja ette
ja liikumatult seisan seal.

9. VIRVATULI

Tee pealt alla kaljuorgu
meelitas mind virvaleek.
Kas ma üldsegi veel välja
pääsen tema lummusest?

Kõnnin aina võõrail teedel,
kõik on ainult pettepilt.
Olgu rõõm või olgu mure,
kõik on ainult pettepilt.

Durch des Bergstroms trockne Rinnen
wind' ich ruhig mich hinab,
jeder Strom wird's Meer gewinnen,
jedes Leiden auch sein Grab.

10. RAST

Nun merk' ich erst, wie müd' ich bin,
da ich zur Ruh' mich lege:
das Wandern hielt mich munter hin
auf unwirtbarem Wege.

Die Füße frugen nicht nach Rast,
es war zu kalt zum Stehen;
der Rücken fühlte keine Last,
der Sturm half fort mich wehen.

In eines Köhlers engem Haus
hab' Obdach ich gefunden;
doch meine Glieder ruh'n nicht aus:
so brennen ihre Wunden.

Auch du, mein Herz, in Kampf und Sturm
so wild und so verwegen,
fühlst in der Still' erst deinen Wurm
mit heißem Stich sich regen!

11. FRÜHLINGSTRAUM

Ich träumte von bunten Blumen,
so wie sie wohl blühen im Mai;
ich träumte von grünen Wiesen,
von lustigem Vogelgeschrei.

Und als die Hähne krächten,
da ward mein Auge wach;
da war es kalt und finster,
es schrien die Raben vom Dach.

Doch an den Fensterscheiben,
wer malte die Blätter da?
Ihr lacht wohl über den Träumer,
der Blumen im Winter sah?

Jõgi kaljult kukub orgu,
vesi keerleb, külm kui raud.
Igal jõel ju tee viib merre,
igal valul lõpp on haud.

10. PUHKUS

Nüüd alles liikmeist lõppes jõud,
kui aeg on unne heita.
Mind hoidis jälle tormisõud
ja aitas nõrkust võita.

Läks puhkamata minu ränd
ja torm mind tõukas takka.
Ei koorem andnud tunda end,
sest torm ju aitas kanda.

Nüüd vaese mehe kolde ees
ma leidsin ööseks varju.
Kuid minu keha tuld on täis
ja hing on raskeis haavus.

Ka sul, mu süda, raske tee
ei suutnud julgust murda,
kuid varjul vaikes kambris
sa tahad valust surra.

11. KEVADUNELM

Kesk lõhnavaid, õitsvaid lilli
ma viibisin unenäos,
ma olin kui haljal aasal,
kus lõõritas lindude koor.

Ja siis kui kikas kires,
ma silmad lahti lõin:
mu ümber külm ja pime
ja katusel kaarnate sõim.

Kuid kes küll akna peale
on maalinud lilled seal?
Need on kui sellele pilkeks,
kes õisi näeb talveööl.

Ich träumte von Lieb' um Liebe,
von einer schönen Maid,
von Herzen und von Küssen,
von Wonne und Seligkeit.

Und als die Hähne kräten,
da ward mein Herze wach;
nun sitz ich hier alleine
und denke dem Traume nach.

Die Augen schließ' ich wieder,
noch schlägt das Herz so warm.
Wann grünt ihr Blätter am Fenster?
Wann halt' ich mein Liebchen im Arm?

12. EINSAMKEIT

Wie eine trübe Wolke
durch heitre Lüfte geht,
wenn in der Tannen Wipfel
ein mattes Lüftchen weht:

so zieh ich meine Straße
dahin mit tragem Fuß,
durch helles, frohes Leben,
einsam und ohne Gruß.

Ach, daß die Luft so ruhig!
Ach, daß die Welt so licht!
Als noch die Stürme tobten,
war ich so elend nicht.

13. DIE POST

Von der Straße her ein Posthorn klingt.
Was hat es, daß es so hoch aufspringt,
mein Herz?

Die Post bringt keinen Brief für dich.
Was drängst du denn so wunderbarlich,
mein Herz?

Mu armsamale hellalt silma
ma vaatasin unenäos,
ja hõiskavat, ääretut õnne
me tundsime üheskoos.

Ja siis kui kikas kires,
mul tardus süda sees,
läks mööda õnnis ime,
ta peale mõtlen veel.

Ma silmad panen kinni,
lööb süda soojalt taas.
Kas jääliil muutub haljaks,
kas jälle sind hoida saan?

12. ÜKSINDUS

On kõrgel sinitaevas hall,
nukker, üksik pilv.
Oks tuules liigub hilju
ja vaikib kõik maailm.

Kui kauge pilv, nii üksi
ma oma samme sean.
Ei keegi mind siis tunne,
mu kurbust ka ei tea.

Ah, miks on õhk nii vaikne,
ah, miks nii selge ilm?
Jah siis, kui maru möllas,
mul polnud valus nii!

13. POST

Kõlab õuest postisarve hääl,
miks erksalt teda kuulma jään,
mu süda?

Jah, linnast saabub postimees,
kus kallim elab praegu veel,
mu süda?

Nun ja, die Post kommt aus der Stadt,
wo ich ein liebes Liebchen hatt',
mein Herz!

Willst wohl einmal hinüber sehn
und fragen, wie es dort mag geh'n,
mein Herz?

14. DER GREISE KOPF

Der Reif hat einen weißen Schein
mir übers Haar gestreuet;
da glaubt' ich schon ein Greis zu sein
und hab' mich sehr gefreuet.

Doch bald ist er hinweggetaut,
hab' wieder schwarze Haare,
daß mir's vor meiner Jugend graut –
wie weit noch bis zur Bahre!

Vom Abendrot zum Morgenlicht
ward mancher Kopf zum Greise.
Wer glaubt's? und meiner ward es nicht
auf dieser ganzen Reise!

15. DIE KRÄHE

Eine Krähe war mit mir
aus der Stadt gezogen,
ist bis heute für und für
um mein Haupt geflogen.

Krähe, wunderliches Tier,
willst mich nicht verlassen?
Meinst wohl, bald als Beute hier
meinen Leib zu fassen?

Nun, es wird nicht weit mehr geh'n
an dem Wanderstabe.
Krähe, laß mich endlich seh'n,
Treue bis zum Grabe!

Mu hing, sa ihkad lennata
ja veel ta silma vaadata,
mu süda!

Ehk tahaksid veel uurida
kuis tema käsi käinud seal,
mu süda?

14. HALL PEA

Mu peale langes hõbehärm
ja muutis juuksed halliks,
näis, et olin hallpea, rauk,
ma tundsin sellest rõõmu.

Kuid peagi sulas hõbehärm,
pean kandma musti juukseid,
kuis on mu noorusest mul hirm –
ja surm on nõnda kaugel.

Eks juhtub küll, et üleöö
on paljud läinud halliks.
Miks küll ei juhtund minuga,
sel raskel, raskel reisil?

15. VARES

Üksik vares minuga
lendas linnast kaasa.
Ümber minu lendab ta,
igal sammul saadab.

Vares, kummaline lind,
mida siit sa otsid?
Arvad, et kui saaki mind
juba peagi nokid?

Oh, mu tund on peagi käes,
palju pole puudu.
Kas ka tõesti hauani
kestab sinu truudus?

16. LETZTE HOFFNUNG

Hie und da ist an den Bäumen
manches bunte Blatt zu seh'n,
und ich bleibe vor den Bäumen
oftmals in Gedanken steh'n.

Schaue nach dem einen Blatte,
hänge meine Hoffnung dran;
spielt der Wind mit meinem Blatte,
zittr' ich, was ich zittern kann.

Ach, und fällt das Blatt zu Boden,
fällt mit ihm die Hoffnung ab;
fall' ich selber mit zu Boden,
wein' auf meiner Hoffnung Grab.

17. IM DORFE

Es bellen die Hunde,
es rascheln die Ketten;
es schlafen die Menschen
in ihren Betten,
träumen sich manches,
was sie nicht haben,
tun sich im Guten
und Argen erlaben:

Und morgen früh ist alles zerflossen.
Je nun, sie haben ihr Teil genossen
und hoffen, was sie noch übrig ließen,
doch wieder zu finden
auf ihren Kissen.

Bellt mich nur fort, ihr wachen Hunde,
laßt mich nicht ruh'n
in der Schlummerstunde!
Ich bin zu Ende mit allen Träumen –
was will ich unter
den Schläfern säumen?

16. VIIMNE LOOTUS

Siin ja seal on raagus puudel
mitmet värvi lehti veel.
Astun vaikselt puude alla
siin ja mõttes seisma jään.

Valin välja ühe lehe –
minu lootus olgu ta,
võtab tuul mu lehe sülle –
ah, kuis kardan ma.

Rebib tuul mu lehe lahti –
kustus viimne lootuskiir.
Tõstan nuttes lehe üles,
leinan oma lootust nii.

17. KÜLAS

Küll hauguvad
uluvad koerad kooris,
on uinumas rahvas
soojas voodis.
Und näevad sellest,
mis neil veel puudub
ja et neil veel rikkust
ja muid rõõme kuulub.

Kuid saabub päev ja kõik see on läbi.
Mis sest, nad uneski õnne nägid,
ja lootes, et uuesti und nad näevad,
et õnn saabub taas
kui nad veedavad päeva.

Haukuge koerad, haukuge aga,
teate ju küll,
et mina ei maga.
On möödas aeg, mil ma võisin loota!
Mis ma siin lootjate keskel
veel ootan!

18. DER STÜRMISCHE MORGEN

Wie hat der Sturm zerrissen
des Himmels graues Kleid!
Die Wolkenfetzen flattern
umher im matten Streit.

Und rote Feuerflammen
zieh'n zwischen ihnen hin;
Das nenn' ich einen Morgen
so recht nach meinem Sinn!

Mein Herz sieht an dem Himmel
gemalt sein eig'nes Bild –
es ist nichts als der Winter,
der Winter, kalt und wild!

19. TÄUSCHUNG

Ein Licht tanzt freundlich vor mir her,
ich folg' ihm nach die Kreuz und Quer,
ich folg' ihm gern und seh's ihm an,
daß es verlockt den Wandersmann.
Ach! wer wie ich so elend ist,
gibt gern sich hin der bunten List,
die hinter Eis und Nacht und Graus
ihm weist ein helles, warmes Haus.
und eine liebe Seele drin –
nur Täuschung ist für mich Gewinn!

20. DER WEGWEISER

Was vermeid' ich denn die Wege,
wo die ander'n Wand'rer gehn,
suche mir versteckte Stege
durch verschneite Felsenhö'n?

Habe ja doch nichts begangen,
daß ich Menschen sollte scheu'n, –
welch ein törichtes Verlangen
treibt mich in die Wüstenei'n?

18. TORMINE HOMMIK

Oh, kuidas lõhki kiskus
torm taeva halli rüü!
Ja kõuemürin kostub
kui hirmus võitlushüüd.

Ja ruskeid tulekeeli
näen pilvekanga sees,
ah, üpris, väga meeldiv
on mulle hommik see.

Just täpselt nii kui taevas
on süda rinnus mul –
nii üpris talve moodi,
just nõnda külma ja hall!

19. PETTUS

Üks valgus helgib minu eel
ja sellest rõõmsaks muutub meel.
Ma järgnen talle läbi öö,
kuid tean, et virvaleek on see.
Ah, kellel hing on kurb kui mul,
sel rõõm on püüda virvatuld,
mis töötab talle külmas öös
üht sooja, valget maja siis,
kus ootab ees üks armas hing,
kuid pettus tabab ikka mind.

20. TEEVIIT

Milleks ma küll ära keeran
sealt, kus otse läheb tee?
Könnin kõrgel kaldaveerel,
läbi lume, läbi vee.

Pole milleski ma süüdi,
et end peita teiste eest.
Milleks tunnen salasundi
minna mööda mägitteed?

Weiser stehen auf den Wegen,
weisen auf die Städte zu,
und ich wand're sonder Maßen
ohne Ruh' und suche Ruh'.

Einen Weiser seh' ich stehen
unverrückt vor meinem Blick;
eine Straße muß ich gehen,
die noch keiner ging zurück.

21. DAS WIRTSHAUS

Auf einen Totenacker
hat mich mein Weg gebracht;
Allhier will ich einkehren,
hab' ich bei mir gedacht.

Ihr grünen Totenkränze
könnt wohl die Zeichen sein,
die müde Wand'rer laden
ins kühle Wirtshaus ein.

Sind denn in diesem Hause
die Kammern all' besetzt?
Bin matt zum Niedersinken,
bin tödlich schwer verletzt.

O unbarmherzige Schenke,
doch weisest du mich ab?
Nun weiter denn, nur weiter,
mein treuer Wanderstab!

22. MUT!

Fliegt der Schnee mir ins Gesicht,
schüttl' ich ihn herunter.
Wenn mein Herz im Busen spricht,
sing' ich hell und munter.

Höre nicht, was es mir sagt,
habe keine Ohren;
fühle nicht, was es mir klagt,
Klagen ist für Toren.

Seisab teeviit maanteekäänul,
sihib sinna, kus on linn.
Juba kaugele on jäänud
sama linn, mis hülgas mind.

Ühte viita liikumatut
tunnen ootavat mind ees,
tuleb peagi minna teele,
kust ei keegi naasnud veel.

21. KÕRTS

Kord õhtul surnuaeda
mu rännutee mind viis,
siin leidub mulle ruumi –
ma juba lootsin siis.

Te haljad hauapärjad
eks näita sinna teed,
kus armas, jahe kamber
mind ammu ootab ees.

Kas tõesti rahupaika
siit aiast ma ei saa?
Mu hing on valust murdunud
ja rännust väsinud ma.

Oh uhke pererahvas,
sa näitad mulle ust –
eks jätkan siis ma jälle
mu kurba rännakut.

22. JULGUST!

Kui lööb näkku tuisukeerd,
pühin selle alla!
Kui mul kaebab süda sees –
laulu lasen valla.

Mind ei puutu tema nutt,
kurdid on mu kõrvad!
Ei mind häiri mingi nutt,
nuttu kuulgu nõrgad.

Lustig in die Welt hinein
gegen Wind und Wetter!
Will kein Gott auf Erden sein,
sind wir selber Götter!

23. DIE NEBENSONNEN

Drei Sonnen sah' ich am Himmel steh'n,
hab' lang und fest sie angesehen;
und sie auch standen da so stier,
als wollten sie nicht weg von mir.
Ach, meine Sonnen seid ihr nicht!
Schaut andern doch ins Angesicht!
Ach, neulich hatt' ich auch wohl drei;
nun sind hinab die besten zwei.
Ging nur die dritt' erst hinterdrein!
Im Dunkeln wird mir wohler sein.

24. DER LEIERMANN

Drüben hinter dem Dorfe
steht ein Leiermann
und mit starren Fingern
dreht er, was er kann.

Barfuß auf dem Eise
wankt er hin und her
und sein kleiner Teller
bleibt ihm immer leer.

Keiner mag ihn hören,
keiner sieht ihn an,
und die Hunde knurren
um den alten Mann.

Und er läßt es gehen
alles, wie es will,
dreht und seine Leier
steht ihm nimmer still.

Wunderlicher Alter,
soll ich mit dir geh'n?
Willst zu meinen Liedern
deine Leier dreh'n?

Rõõmsalt mööda ilmamaad
vastu tuult ja torme!
Kui ei ole Jumalat –
ise Jumal olgem!

23. KOLM PÄIKEST

Kolm päikest rändas taevateel,
neist ikka rõõmu tundis meel.
Nii kindlalt kõik nad seisid seal
kui lahkuda ei mõtleks eal.
Ah, minu päiksed pole te,
te pilk on pöördund mujale!
Veel eile kolm neid taevas näis,
nüüd kaks on mulle looja läind.
Las kustub viimaks kolmaski,
ehk vaibub siis mu raske piin.

24. LEIERKASTIMEES

Küla taga mängib
leierkastimees,
külmund käega vänta
pöörab vaevu veel.

Paljajalu tammub
jäätund talveteel,
aga rahataldrik
tühjaks jääb ta ees.

Kellele sa mängid,
keegi siin ei käi,
ainult külakoerad
seltsiks sulle jäid.

Ei ta sest ei küsi,
vakka pill ei jää,
ikka, ikka kostab
leierkastihääl.

Kummaline vana,
lähme üheskoos,
rännuteel ma räägin
sulle oma loo.

*„Kui ma tahtsin laulda armastusest,
sai sellest valu.
Kui ma tahtsin laulda valust,
sai sellest armastus.“
(Franz Schubert)*

Ferenc Liszt on öelnud kord **Franz Schuberti** kohta, et kõik, mida ta puudutas, muutus lauluks, ning Ludwig van Beethoven leidis, et tema lauludes elab jumalik säde. Tõepoolest, laulužanr, mida seni oli peetud võrdlemisi ebaoluliseks, saavutas Schuberti loomingus enneolematu kunstilise taseme – laulukunstist sai tema käes kunstlaul. Hämmastama paneb ka laulude hulk (üle 600), mida vaid 31-aastaseks elanud autor jõudis paberile panna.

Schuberti esimene laul pärineb ajast, mil ta oli 15-aastane, ning oma viimase laulu kirjutas helilooja mõned nädalad enne surma. Laulu loomiseks vajab Schuberti kujutlusvõime vaid ühte lõövet kujundit, mis andis talle meloodiaidee, millele laul ehitada. Ta lõi mõtisklusi sügavate filosoofiliste probleemide üle ning käsitles muusikas armastuse, looduse ja kogu kujuteldava tunneteskaala teemasid. Helilooja sihtgrupiks olid lähedasemad sõbrad ning tema laule kanti ette nn Schubertiaadidel – koosviibimistel, kus ta saatis oma sõpru klaveril või laulis mõnikord ka ise.

Schuberti elu lõpuaastad olid kantud pettumustest ja lootusetusest. Luhtusid helilooja katsed leida kindlapalgalist teenistusk kohta ning tema oopereid ei lavastatud, lisaks jälitasid teda mitmed terviseprobleemid. „Tunnen end kõige õnnetuma inimesena maailmas, kelle kõige kaunimad illusioonid on purunenud, sest niisugune on selles viletsas maailmas peaaegu iga mõtleva inimese saatus. Ja mis oskaksimegi õnnega peale hakata,“ kirjutas helilooja. Schuberti üldiselt rõõmsameelsesesse loomingusse hakkasid ilmuma enesesse süvenemise, traagika ja pettumuse kibedad noodid. Kujukalt ilmnevad need meeleolud 1827. aastal loodud laulutsükli „**Talvine teekond**“.

Helilooja sõber Josef von Spaun on meenutanud: „Schubert oli juba mõnda aega sünges tujus ja näis väga väsinuna. Minu küsimusele, mis tal viga on, vastas ta ainult: „Küllap varsti kuulete ja saate aru.“ Kord ütles ta mulle: „Tule täna Schoberi juurde, ma laulan teile mõned kohutavad laulud. Ma tahaksin väga teada, mis te nende kohta ütlete.“ Ja ta laulis liigutava häälega kogu „Talvise teekonna“ algusest kuni lõpuni. Olime täielikus segaduses nende laulude süngest meeleolust ja Schober ütles, et temale meeldis ainult „Pärnapuu“. Sellepeale vastas Schubert, et temale meeldivad need laulud rohkem kui kõik teised.“

Arvatavasti leidis see privaatne kontsert aset 1827. aasta kevadel ja see, mida Schubert esitas, polnud „Talvise teekonna“ tsükkel, nagu seda tuntakse praegu, vaid 12 esimest laulu, mis ta oli kirjutanud sama aasta veebruaris-märtsis ning mis kirjastati Haslingeri poolt 1828. aasta jaanuaris. Tsükli ülejäänud laulud, mille käsikirjal on märke „Talvise teekonna jätk“, kannavad dateeringut „oktoober 1827“.

„Talvise teekonna“ tekstide autor oli Schuberti kaasaegne poeet Wilhelm Müller (1794–1827), kelle luule põhjal valmis ka helilooja esimene laulutsükkel „Ilus möldrineiu“ (1823). Paljud Mülleri luuletused olidki kirjutatud lootuses, et neid ehk kunagi lauldakse: „Tegelekult elavad mu laulud vaid poolikut elu, ebatõelist elu mustvalgel paberil... kuni muusika annab neisse eluhinguse või äratav selle üles...“ kirjutas Müller 15. detsembril 1822 helilooja Bernhard Josef Kleinile. Ometi oli Schubert ainus helilooja, kes viisistas tema loomingust kaks ulatuslikumat tsükli, kuna teised heliloojad valisid sealt vaid üksikuid laule.

Schuberti mõlemad laulutsüklid on autobiograafilised ja neid ühendab rändamise temaatika; paraku on „Ilusa möldrineiu“ rõõmus ja sädelev atmosfäär muutunud „Talvise teekonnas“ ahastuse, lootusetuse ja sünguse maailmaks: pruudist hüljatuna lahkub noormees linnast

ja alustab pimedal ööl oma üksildast teekonda. Traagikat süvendab veelgi talviselt tardunud looduse taust, soojades tubades rahulikult magavate inimeste ja ööpimeduses sihitult hulkuva väsinud ränduri kontrast. Tsükli viendas laulus „Pärnapuu“ meenuvad rändurile korraks õnnelike päevade mälestused ja talle näib, nagu tunneks pärnapuu talle kaasa. Tsükli võtab kokku laul pealkirjaga „Leierkastimees“. Kerjusvanamees, kes külmunud sõrmedega lootusetult väntab leierkasti, kujutas Schubertile tema enda saatust. Schubert on osanud leida kordumatu muusikalise väljenduse tsükli igale meeoleluvarjundile alates lüürilisest kurbusest kuni tapva väljapääsmatuseni. Iga laul, mis on omaette tervik, on samal ajal ka lüli sündmuste ahelas, mis hargnevad dramaatilise pingega jutustustena.

1827. aastal elust lahkunud Wilhelm Müller ei saanudki teada, et tema luule põhjal valmis selline vokaalkunsti meistriteos. Aasta hiljem suri ka „Talvise teekonna“ muusika autor.

Evelin Kõrvits

Rahvusvaheliselt tunnustatud Eesti bass **Ain Anger** on regulaarne esineja maailma kuulsaimatel ooperilavadel ja on saanud 2020. aastal Austria valitsuselt auväärse *Kammersängeri* tiitli. Alates 2004. aasta kodu-debüüdist Viini Riigiooperis Monterone osas (Verdi „Rigoletto“) on ta seal nüüdseks laulnud enam kui neljakümnes rollis, nende seas Dossifei (Mussorgski „Hovanštšina“) Semjon Bõtškovi käe all, kuningas Heinrich (Wagneri „Lohengrin“) Christian Thielemanni juhatusel, Komtuur (Mozarti „Don Giovanni“) Barrie Kosky uuslavastuses Philippe Jordaniga ning mitmed Verdi ooperite võtmerollid, nagu Felipe II („Don Carlos“), Zaccaria („Nabucco“), Fiesco („Simone Boccanegra“) ja Sparafucile („Rigoletto“).

Tänapäeva parimate Wagneri basside hulka kuuluv Anger tegi oma Bayreuthi festivali debüüdi Fafnerina „Reini kullas“ ja „Siegfriedis“ Christian Thielemanni käe all ning La Scala debüüdi Dalandina „Lendavas Hollandlases“ Hartmut Haencheni juhatusel. Hundingi rollis on ta esinenud „Nibelungide sörmuse“ tetraloogia uuslavastuses Baieri Riigiooperis (dir Kent Nagano), Viini Riigiooperis (Franz Welser-Möst), Frankfurdi Ooperis (Sebastian Weigle), Chicago Lüürilises Ooperis (Sir Andrew Davis) ja Covent Gardenis (Sir Antonio Pappano). Pognerina („Nürnbergi meisterlauljad“) debüteeris Anger San Francisco Ooperis Sir Mark Elderi käe all ja on sage külaline Berliini Saksa Ooperis, kellega esines ka BBC Promsi

Ain Anger
Foto: Kaupo Kikkas

festivalil „Tannhäuseris“ Donald Runniclesi juhatusel. Viimastel hooaegadel on tema Wagneri rollide hulka lisandunud Hagen („Jumalate hukk“), millega ta debüteeris Kanada Ooperitripis (Johannes Debus) ja Edinburghi rahvusvahelisel festivalil (Sir Andrew Davis) ning kuningas Marke („Tristan ja Isolde“) Clevelandi orkestriga (Franz Welser-Möst) ja Lääne-Austraalia sümfooniaorkestriga (Asher Fisch), mille salvestise on välja andnud ABC Classics.

Kõrget tunnustust pälvinud osatäitmise Mussorgski „Boriss Godunovi“ nimirollis tegi Ain Anger Berliini Saksa Ooperis Richard Jonesi lavastuses. Samas lavastuses debüteeris ta Pimeni rollis Covent Gardenis. Viimati nimetatud rollis tegi ta hooajal 2022/2023 ka oma oodatud debüüdi Metropolitan Opera laval (Sebastian Weigle). Pariisi Rahvusooperis on ta viimasel ajal

esinenud „Boriss Godunovi“ ja „Don Giovanni“ uuslavastustes ning Baieri Riigiooperi regulaarse külalisena laulnud oma peamisi tunnusrolle, lisaks kardinal Brogni osa Fromental Halévy harva esitatavas ooperis „Juuditar“ Bertrand de Billy käe all.

Kontserdilavadel on Anger viimasel ajal üles astunud Mahleri 8. sümfoonia ettekandel La Scalas koos Riccardo Chailly, NHK sümfooniaorkestri ja Paavo Järviga, Verdi reekviemis Strasbourg'i Filharmooniaorkestriga Aziz Shokhamovi juhatusel, Haydni „Nelsoni missas“ koos Omer Meir Wellberi ja Müncheneri Filharmooniaorkestriga, Verdi reekviemis Daniel Oreni ja Santa Cecilia Rahvusakadeemiaga ning Beethoveni 9. sümfoonias Gianandrea Noseda ja Viini Sümfoonikutega.

Hooaeg 2023/2024 toob Angeri kavasse ülesastumise La Scala teatris nii Fiescona (Verdi „Simone Boccanegra“) kui ka Suurinkvisiitorina (Verdi „Don Carlos“), vastavalt Lorenzo Viotti ja Riccardo Chailly käe all. Samuti naaseb ta Baieri Riigiooperisse, kus kehastab Maakrahvi (Wagneri „Tannhäuser“) dirigent Sebastian Weigle juhatusel ning Dalandi osa (Wagneri „Lendav Hollandlane“) Lothar Koenigsi taktikepi all. Viini Riigiooperisse naaseb ta Gremini rollis („Jevgeni Onegin“). Samuti osaleb ta Hongkongi Filharmooniaorkestriga Wagneri „Lendav Hollandlase“ kontsertettekannetel Jaap Van Zwedeni juhatusel.

Mihkel Poll
Foto: Kaupo Kikkas

Mihkel Poll on esinenud mainekates kontserdisaalides, nagu Londoni Wigmore Hall, Barbican Hall ja Queen Elizabeth Hall, Pariisi Filharmoonia suur saal, Peterburi Filharmoonia suur saal, Béla Bartóki nimeline rahvuslik kontserdisaal Budapestis, Stockholm Berwaldhallen ja Thbilisi Kakhidze muusika- ja kultuurikeskus, ning andnud kontserte paljudes Euroopa riikides, Kaukaasias, Venemaal ja USAs.

Ta on soleerinud paljude orkestrite ees: Birminghami Sümfooniaorkester, Sarasota Sümfooniaorkester, ERSO, Läti Riiklik Sümfooniaorkester, Põhjamaade Sümfooniaorkester, Pasdeloup' Orkester, Corinthian Chamber Orchestra (London), Neue Lausitzer Philharmonie, Braunschweig Staatskapelle, Magdeburgi Filharmoonikud, Norrbotteni Kammerorkester, Vanemuise sümfooniaorkester, Norwichi Filharmooniaorkester,

Lincolni Sümfooniaorkester, Pärnu Linnaorkester jt, ning teinud koostööd dirigentidega, nagu Neeme Järvi, Eri Klas, Paul Mägi, Anu Tali, Olari Elts, Elena Schwarz, Anna-Maria Helsing, Mihhail Gerts, Mikk Murdvee, Michael Seal, Richard Laing, Matt Andrews, Jüri Alperen, Toomas Vavilov ja Toomas Kapten.

Poll on olnud Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri resideeriv artist. Ta on soleerinud kontserdireisidel koos ERSO ja Neeme Järviga Rootsis, Venemaal, Armeenias ja Gruusias. Samuti oli ta solist Põhjamaade Sümfooniaorkestri Euroopa-turneel Anu Tali juhatusel.

Mihkel Pollil on ilmunud sooloplaadid firmadele Ondine (2009) ja DUX (2015), viimane sai 2016. aastal Eesti aasta parima klassikaalbumi tiitli. Ta on salvestanud Artur Lemba klaverikontserdi nr 1 koos ERSOga Neeme Järvi juhatusel firmale Chandos. 2020. aastal ilmus plaat DUXi märgi all, millel Mihkel Poll esitab Rahmaninovi ja Tubina klaverikontserte koos ERSOga Mihhail Gerts'i juhatusel.

Poll tegutseb aktiivselt ka kammermuusikuna, astudes regulaarselt üles duos viiuldajast õe Mari Poll-Novakoviciga. 2017. aastal ilmus neil CD (DUX), mis teenis kiitvaid hinnanguid ajakirjades BBC Music Magazine ja Gramophone. Koos tšellist Henry-David Varemaga

on neil aktiivselt tegutsev klaveritrio Poll-Varema-Poll, kellega on hiljuti astunud üles muuhulgas Berliini Kontzerthausis ja Hamburgi Elbphilharmonies. 2021. aastal ilmus neil debüütplaat eesti triomuusikaga (DUX).

Mihkel Poll alustas klaveriõpinguid Nõmme Muusikakoolis Helve Kuuskmanni juures, jätkas Tallinna Muusikakeskkoolis prof Ivari Ilja ja Maigi Pakri käe all, hiljem Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias prof Ivari Ilja klaveriklassis ning Guildhalli Muusikakoolis prof Ronan O'Hora juures. 2016. aastal omandas ta doktorikraadi Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias prof Ivari Ilja klaveriklassis.

Poll on pälvinud preemiaid mitmetel konkurssidel, sh I preemia ja orkestri eripreemia Rina Sala Gallo rahvusvahelisel pianistide konkursil Monzas, Itaalias (2004), I preemia ja eripreemia Tallinna rahvusvahelisel pianistide konkursil (2006) ja I preemia Ferroli rahvusvahelisel pianistide konkursil Hispaanias (2006).

Aastatel 2004, 2018 ja 2020 oli Mihkel Poll Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemia laureaat ning 2013. aastal pälvis ta Vabariigi Presidendi Kultuurirahastu noore kultuuritegelase preemia.

≡ Eesti
≡ Kontsert

Monika- Evelin Liiv

metsosopran

Ineke Hellingman klaver

Tšaikovski, Sibelius, Rahmaninov, Lipand

N 2. MAI 19.00
Estonia kontserdisaal

Piletid: Piletilevi | Estonia kontserdisaali kassa

eestikontsert.ee

≡ Eesti
≡ Kontsert

PÄRNU
OOPERIPÄEVAD

KLAIPĒDA RIIKLIK
MUUSIKATEATER

GAETANO DONIZETTI
**Rügemendi
tütar**

N 4. JUULI 19.00
Pärnu kontserdimaja

BRONIUS KUTAVIČIUS
Karu

R 5. JUULI 19.00
Pärnu kontserdimaja

Ooperigala

Klaipeda Riikliku Muusikateatri solistid ja orkester
Õhtujuht on Anu Välba.

L 6. JUULI 19.00
Pärnu kontserdimaja

Piletid: Piletilevi | Pärnu kontserdimaja kassa

parnu.eestikontsert.ee

KLAIPĒDA
STATE
MUSIC
THEATRE

pärnu

SELVER
MUSIC

Seagradia
hotspot

SORAINEN

OLEREX

JAZZ
PASTOR

LIVIKO
SINCE 1888

HOAJA
PEATOETAJA

admirals

Eesti Filharmoonia Kammerkoori ja
Tallinna Kammerorkestri toetajad

EXMET
GROUP

NORDNET

EESTI KONTSERDI
HOOAJA PEATOETAJA

admirals

LIVIKO
— anno 1898 —

AUTOPARTNER

OLEREX

Jazz
pesulad

SORAINEN

SELVER
Hea mõte

Segafredo
— ZANETTI —
x
hotspot

myfitness
world class gym & studios

 /eestikontsert

 /eesti_kontsert

eestikontsert.ee